

Waarnemingen april, mei, juni 2018

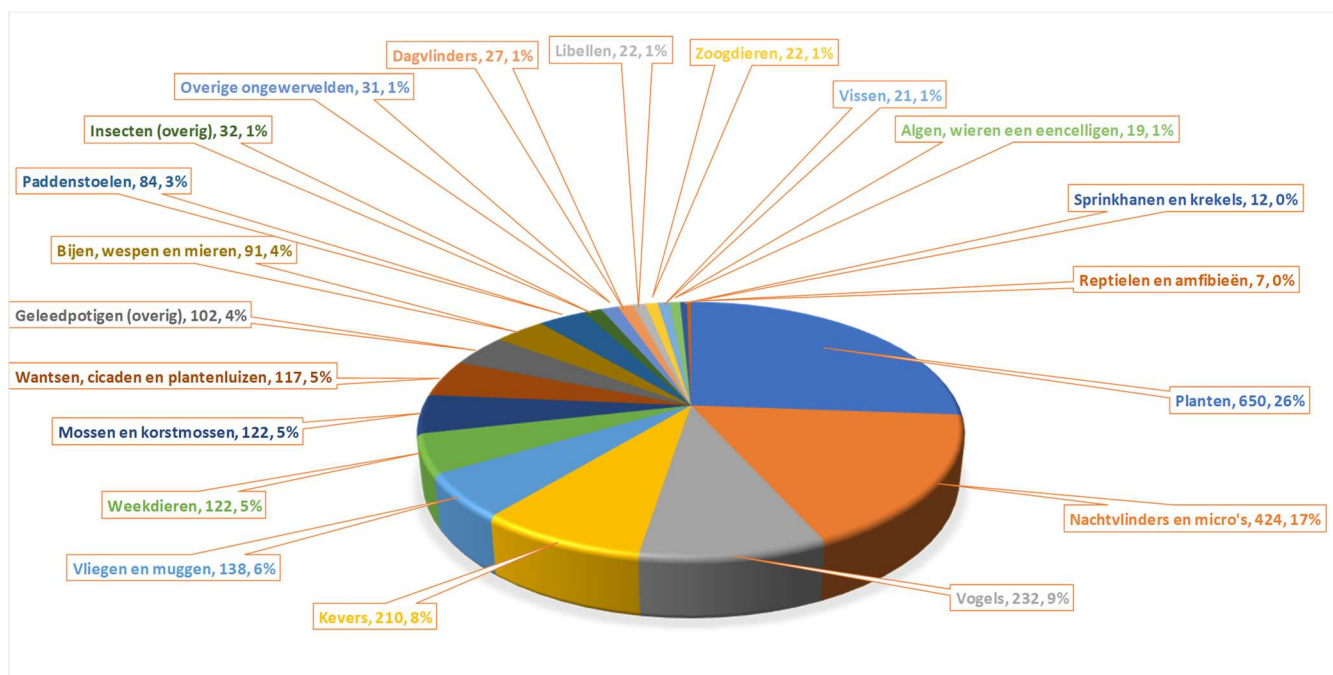
Peter Spierenburg

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels en andere soorten die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

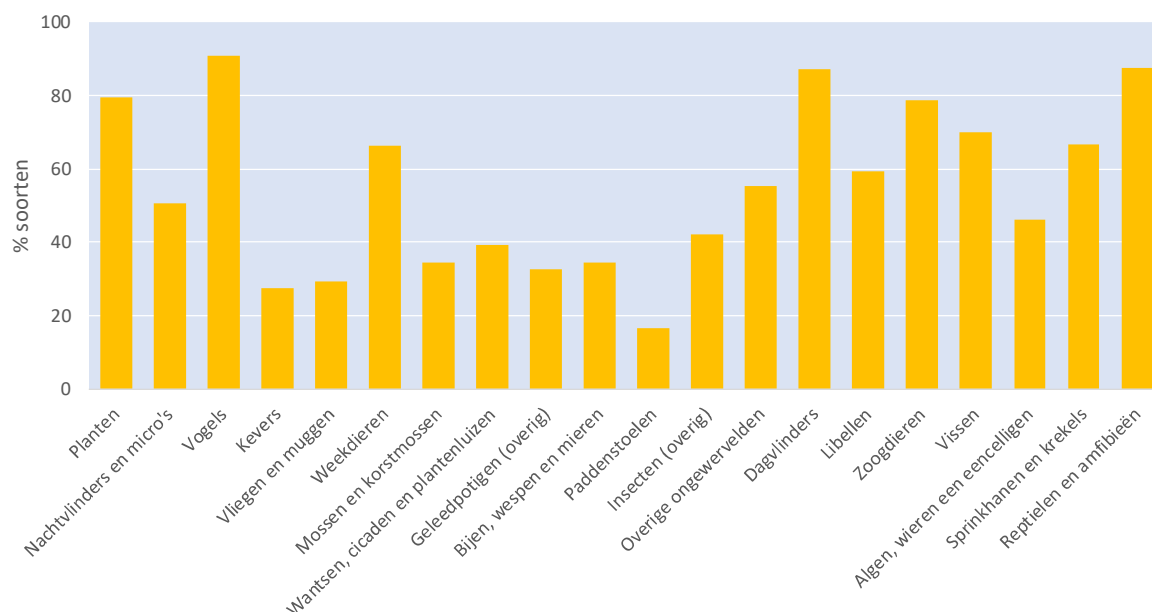
5000 soorten

Het jaar 2018 is het '5000 soortenjaar' in het beoogde Nationaal Park Hollandse Duinen. Vrijwilligers proberen zoveel mogelijk soorten vast te stellen. De duinen en het omringende kustlandschap behoren tot de gebieden met de hoogste biodiversiteit van Nederland. Met het 5000 soortenjaar laten de waarnemers zien hoe waardevol deze zijn als leefgebied voor de meest uiteenlopende soorten. Belangrijk om goed te beschermen! Al halverwege het jaar werd de mijlpaal van 5000 soorten bereikt. Op 28 juni werd in Meijndel als 5000ste een Kamillevlinder gevonden, een zeldzame nachtvlindersoort gebonden aan kamille als waardplant. Ons waarnemingsgebied overlapt grotendeels met het Nationaal Park Hollandse Duinen. Het is daarom interessant eens te kijken welk deel van de soorten hier is gezien. In ons 'Noordwijkse' deel van het Nationaal Park zijn er 2485 soorten waargenomen t/m juni, ofwel bijna de helft van alle tot dan toe waargenomen soorten. Soortenrijke groepen als planten, nachtvlinders, vogels en kevers zijn samen goed voor bijna tweederde van de soorten (figuur 1). Reptielen en amfibieën en zoogdieren leveren maar een kleine bijdrage. Of een soort in ons waarnemingsgebied is gezien is vooral afhankelijk van hoe goed er op gelet is. Vogels zijn duidelijk de meest populaire groep: meer dan 90% van alle vogelsoorten van het 5000 soortenjaar is dit jaar in ons waarnemingsgebied gezien. De Fiets Big Day van 12 mei heeft daar een flinke bijdrage aan geleverd met soorten als Grote Jager en Grote Zilverreiger. Jelle van Dijk en Hans van Stijn lieten met het nieuwe boek 'Van Aardaker tot Zwanebloem' zien dat er ook veel kennis over planten aanwezig is in onze regio. Het hoge percentage van 80% van de plantensoorten, gezien in ons waarnemingsgebied, is dan ook geen verrassing. Soortenrijke groepen als nachtvlinders en kevers zijn het domein van een kleine groep specialisten. In het nachtvlinderweekend van 15-17 juni verbleven 40 leden van de Nederlandse Entomologische Vereniging in Noordwijk. Dit leverde een totaal van 424 verschillende soorten nachtvlinders. Hieronder waren ook de nodige zeldzame. In de nacht van 17 juni werden in de Luchter Zeeduin bij voorbeeld 80 Bruine Heide-uilen gevangen. Dit is een nachtvlindersoort die tot nu toe maar van een paar plekken in Nederland bekend was en waarvan er nooit meer dan één op een avond is gevangen. Als je goed kijkt blijkt er nog veel te ontdekken in ons waarnemingsgebied! Bron en verdere informatie <https://5000soortenjaar.nl/>

Figuur 1 Verdeling waargenomen soorten over soortgroepen in waarnemingsgebied VNVN januari-juni 2018 (N=2485 soorten)

Figuur 2 Percentage van het aantal soorten waargenomen in het 5000 soortenjaar, dat ook in het waarnemingsgebied van VNVN is waargenomen

Vlinders en libellen profiteren van warm weer

Het warme, zonnige weer lijkt gunstig te zijn geweest voor libellen en vlinders. De laatste kregen in juni wel te lijden onder de droogte en het gebrek aan bloeiende nectarplanten. Desondanks kwam een aantal voor Noordwijk zeldzame soorten algemener voor dan in andere jaren. De **Eikenpage** is dun gezaaid in ons waarnemingsgebied, maar werd dit jaar op veel meer plekken gezien, met o.a. een ruimere verspreiding in de AWD en een vestiging op Willem v.d Bergh (GB). Spectaculair was hervestiging van de **Bruine Eikenpage** in

Bruine eikenpage 24 juni 2018 Noordwijk - Noordduinen - Noordwijkse Golfclub © Reinder Genuit

de Noordduinen in de omgeving van de Noordwijkse Golfclub. De populatie in de Noordduinen was na 1996 verdwenen. Na een waarneming van één vlinder in 2006 waren er nu acht, wat goede hoop geeft op hervestiging (CZ). Ook de **Aardbeivlinder** werd na twee jaar afwezigheid opnieuw gemeld (ML ea). De **Duinparelmoervlinder** wordt sinds 2014 jaarlijks gemeld in de AWD en Noordduinen. Dit jaar waren er 2 waarnemingen (CZ ea).

Met de aanhoudende oostenwind was er in de hele duinstreek en op veel plekken elders in Nederland een influx van **Gevlekte Witsnuitlibel**. De eerste waarneming in ons waarnemingsgebied was in 2014. Dit jaar vlogen er vanaf 26 mei

Zuidelijke keizerlibel 6 juni 2018 Noordwijkerhout - Luchter Zeeduinen © Casper Zuyderduyn

(DD ea) op 3 plekken meerdere, met een maximum van 10 in binnenduintrand van het Langeveld. Dit is ook de plek, waar hij in 2014 voor het eerst opdook. Hier werd ook voortplanting waargenomen, zodat een vestiging wellicht in het verschiet ligt.

De **Vuurlibel** is een zuidelijke soort en is pas één keer eerder in 2009 in ons waarnemingsgebied waargenomen. Dit jaar waren er waarnemingen in de AWD (ML) en in Nieuw-Leeuwenhorst (CZ). De populatie van **Zuidelijke Keizerlibellen** in het Noord-Hollandse deel van de AWD begint zich verder uit te breiden naar het zuiden. In 2015-2017 waren er jaarlijks 1-3 waarnemingen, meest dicht bij de provinciegrens. In 2018

waren er 11 waarnemingen, met meerdere in de binnenduintrand van het Langeveld en de meest zuidelijke in de Hogeveense Polder (RG). De **Tengere Grasjuffer** is een soort van vochtige duinvalleien. Na eerdere waarnemingen in de AWD in 2014 en 2017 dook hij dit jaar op in de Coepelduynen (CZ).

Bijzondere broedvogels

Het broedseizoen van 2018 liet tot eind juni geen grote verrassingen zien. Die verrassing kwam pas in juli, met een broedgeval van de **Kluut**. Dit is een nieuwe broedvogelsoort voor het waarnemingsgebied. Bij Tespelduin in de Hogeveense Polder klonk een geluid, dat lang niet te horen was geweest in onze regio: een territoriale haan **Fazant**. Bij de broedvogelinventarisatie in dit gebied (SH TH) was het hele voorjaar een paar aanwezig.

Ook uit de AWD werd een Fazantenhaan gemeld bij het Pindabergje (Waternet). Het laatste territorium van een Fazant in ons waarnemingsgebied was in 2013 in de Coepelduynen. De laatste waarnemingen uit de AWD stammen uit 2011. De dichtstbijzijnde bezette broedlocatie is Lisserbroek in de Haarlemmermeer. Zien we een begin van hervestiging als broedvogel? De **Zomertortel** is bijna verdwenen, maar dook toch weer op in dit broedseizoen. In de groenstroken aan de noordrand van Noordwijkerhout was op 29 juni een koerende vogel aanwezig (HY).

De **Engelse Kwikstaart** had een redelijk jaar met 6 bezette locaties, met in totaal 7 paar. De locatie in het Langeveld lijkt definitief verlaten (RG) en ook de Zilkerpolder bleef leeg dit jaar. Daar staat tegenover dat er voor het tweede jaar op rij weer een territorium was in de Elsgeesterpolder, één van de voormalige bolwerken. Ook was er een nieuwe locatie in Polder Hoogeweg. De man van dit paar was een hybride Engelse x Gele kwikstaart die gepaard was met een vrouw Engelse Kwikstaart. De jongen van het paar vlogen succesvol uit. In de Zwetterpolder was het paar Engelse Kwikstaarten niet succesvol en viel het nest ten prooi aan een predator (HV PS). Bijzonder was, dat hier in bollenland, net als vorig jaar tot 8 april weer een territoriale **Grote Gele Kwikstaart** aanwezig was (PS).

De gezonde populatie **Graspiepers** in de duinen heeft ook effect op het aangrenzend bollenland, met territoria in het Vinkeveld en Polder Hoogeweg (PS). **Appelvinken** hebben zich over onze hele waarnemingsgebied verspreid. Op 8 locaties waren in het broedseizoen vogels aanwezig, met o.a. 2 paar in Nieuw-Leeuwenhorst (LS). Ook Willem v.d. Bergh lijkt inmiddels bezet te zijn (PD). De **Kleine Bonte Specht**, ook een soort van oud bos, leek minder verspreid, met alleen waarnemingen uit de AWD.

Van de **Grauwe Vliegenvanger** waren minimaal drie territoria, waaronder één in Nieuw-Leeuwenhorst (CZ). In de Noordduinen zong op 15 juni een **Vuurgoudhaan** (KB), indicatie van een mogelijk broedgeval. Na half mei bleven er nog op 3 locaties in de Noordduinen en Het Langeveld **Fluiters** zingen, maar zonder aanwijzingen dat deze ook tot broeden kwamen.

De **Houtsnip** had een territorium bij de Noordwijkse Golfclub, een flink stuk zuid van de vaste plek rond het zweefvliegveld en het Paardenkerkhof in de zuidelijke AWD (JF). Ook de **Gekraagde Roodstaart** lijkt zich naar het zuiden van het waarnemingsgebied uit te breiden met een vestiging in de Coepelduynen (BH). Buiten het bolwerk in de AWD zaten er **Blauwborsten** bij Tespelduin in de Hogeveense Polder, bij het Oosterduinse Meer en in de Noordrand Noordwijk.

Maandoverzicht

april

De maand april begon met een koude perste paasdag, met een temperatuur lager dan tijdens de afgelopen kerstdagen. Daarna sloeg het tot dan toe koude voorjaar om naar overwegend zacht weer. Onder invloed van hogedrukgebieden boven Oost- en Noord-Europa zat de wind meest in de zuid- tot oosthoek. In de laatste week van de maand bracht een westelijke stroming veel wind en regen en lagere temperaturen.

Beflijster 23 april 2018 Amsterdamse Waterleidingduinen - De Vellen
© Marc Kolkman

Noordduinen. De volgende dag verscheen de eerste **Boomvalk** van het seizoen boven de AWD (KV) en op 20 april trok een **Visarend** over Katwijk-Noord (PD). De vestiging van de Raaf in de duinstreek leidt tot waarnemingen over een steeds groter gebied. Op 21 april vlogen er in totaal 4 **Raven** over het Middengebied (CZ RM). **Slechtvalken** hingen rond bij de toren van Leeuwenhorst, maar aanwijzingen voor een broedpoging ontbraken (JD). Op 26 en 27 april zwierf er een tweedejaars **Grote Burgemeester** rond de Uitwatering Katwijk (AM ea). Deze vloog ook langs de zeetrekthut (JD). Op 18 april trokken er in totaal 17 **Zwartkopmeeuwen** over de Coepelduynen naar noord (CZ). De eerste **Fitis** zong op 3 april in de Noordduinen (SP). De laatste **Grote Zaagbek** van het seizoen zat op 4 april in de Binnenwatering (AM). Vanaf dat moment druppelden de zomergasten binnen: **Gekraagde Roodstaart** op 6 april (HL), **Sprinkhaanzanger** en **Nachtegaal** op 7 april (CZ) **Koekoek** (JF ea) en **Grasmus** op 8 april (JV). **Braamsluiper** op 12 april (RD), **Tuinfluit** 17 april (RJ). Een vroege **Spotvogel** zong op 18 april in Rijnsoever (AM). De eerste **Gierzwaluw** vloog op 19 april boven de Noordduinen (CZ). Afsluiter was de **Kleine Karekiet** op 30 april bij het Oosterduinsemeer (KV). Vanaf 6 april kwam er een golf **Beflijsters** binnen, met een groep van 7 vliegend over de AWD (LS). In de Coepelduynen verbleven maximaal 6 Beflijsters op 22 april (WB) en 9 op 28 april (BH). Andere schaarse doortrekkers waren de man **Bonte Vliegenvanger** die op 7 april verbleef op Willem v.d. Bergh (WB) en de **Fluiter** die op 27 april zong in de AWD – De Zilk (CB). Van 1 tot 15 april trokken er **Rouwkwikstaarten** door, met een maximum van 3 in de Coepelduynen op 9 april (AMe). Op 6 en 18 april trok er een **Europese Kanarie** over de duinen (CZ), gevolgd door een **Kruisbek** op 20 april (CZ). Op 22 april was er nog een **Keep** aanwezig in Nieuw-Leeuwenhorst (LS).

Op 7 april liep een **Bunzing** in de AWD in het Marelvlak. Er vielen dit kwartaal in totaal 4 verkeersslachtoffers onder de Bunzings, waarvan 3 rond Leeuwenhorst en 1 in de binnenduinstrand bij De Blink (RJ e.a.).

De **Witkopgors** in de Zwetterpolder was op 1 april nog aanwezig (PD). De laatste 2 **Geelgorzen** bleven daar nog een dag langer (PS ea). Bij de Binnenwatering zat op 1 april een **Baltische Mantelmeeuw**, met kleurringen die de herkomst verraadden (AM). Langs de zeetrekthut vloog die dag een **Roodhalsfuut** (PS). Op 8 april passeerden daar de laatste **Smienten** en de eerste 2 **Dwergsterns** en (JD). De eerste **Noordse Sterns** vlogen op 23 april langs (JD). Op 24 april passeerde een **Parelduiker** (JD). Een **Smelleken** vloog laag over Sollasi op 5 april (RJ). De volgende dag trok een **Zwarte Wouw** over Rijnsoever Katwijk (PS) en passeerden in totaal 6 **Bruine Kiekendieven** ons waarnemingsgebied (MK ea). Op 18 april vlogen zowel een **Zwarte** (JD) als een **Rode Wouw** (JHa) over de

Grote Burgemeester 27 april 2018 Katwijk aan Zee - Buitenwatering ©
Peter van Duijn

mei

De meimaand was de warmste ooit gemeten. Na west 7 op de eerste dag van de maand maakte het koele weer snel plaats voor aanhoudende hoge temperaturen met weinig regen. Wind uit het zuidoosten tot noordoosten domineerde de maand. Rond de 16e kwamen we even in een noordelijke stroming en was het aantal dagen frisser met harde noordenwind. De maand eindigde broeierig warm en met onweer.

Baltische Mantelmeeuw 17 mei 2018 Katwijk aan Zee - Buitenwatering
© René van Rossum

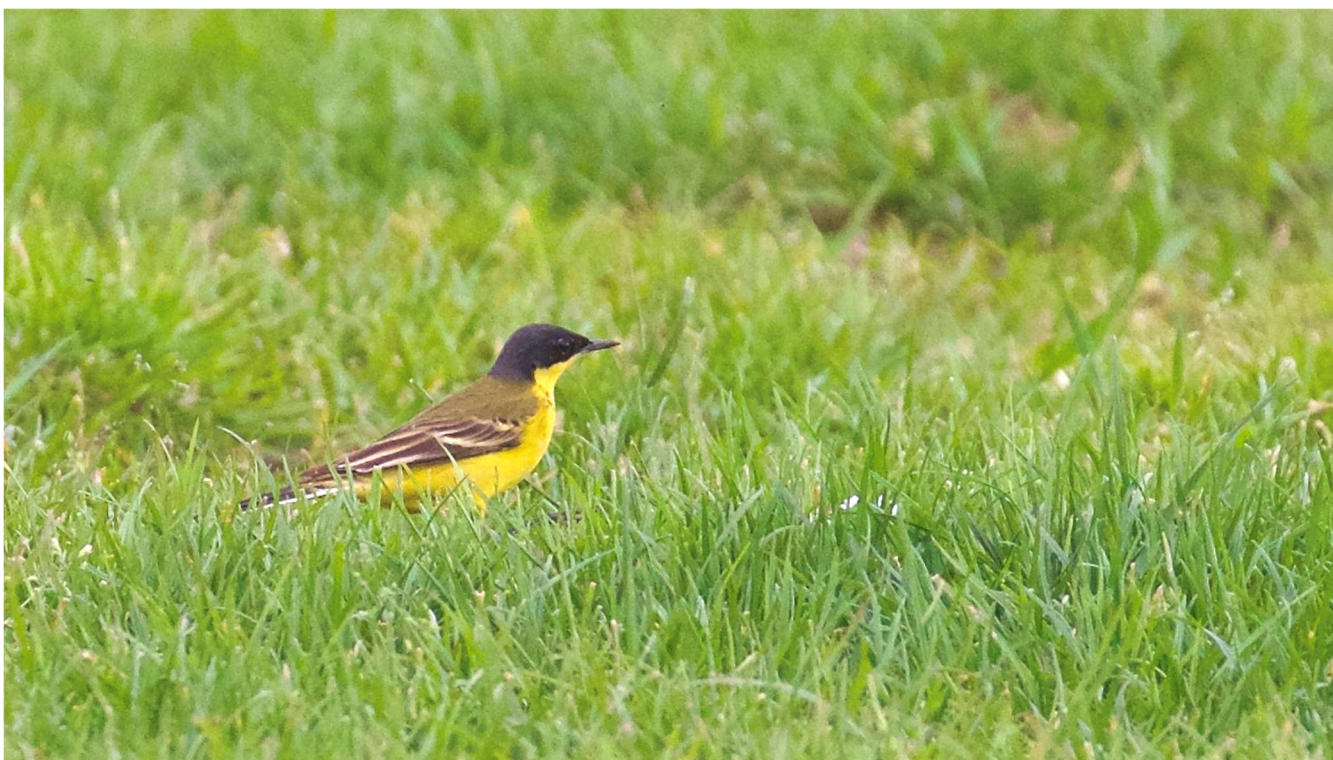
Met harde westenwind vlogen op 1 mei 1510 **Rosse Grutto's** langs de zeetrekthut (JD). De volgende dag passeerden 2 **Zomertalingen** en een **Noordse Stormvogel** (JD). Op 5 mei vloog een **Smelleken** langs (JD). De dag van 21 mei bracht gevarieerde steltloper trek met o.a. 72 **Bontbekplevieren** en 10 **Groenpootruiters** (JD). De doortrek van **Bontbekplevieren** was ook te zien in de Hogeveense Polder waar er 20 neerstreken (SH TH). Op 24 mei trokken 57 **Zwarte Sterns** langs (JD). Tussen 4 en 15 mei was er regelmatig een **Grote Burgemeester** aanwezig rond de Uitwatering. Het bleek te gaan om twee verschillende vogels (AM). Op 7 mei zat er een **Temminck's Strandloper** in de Hogeveense Polder (JB). Op 25 mei was de laatste dag dat er **Oeverlopers** doortrokken, maar in flink aantal en op verschillende plaatsen. Zo zaten er 6 bij de Binnenwatering (AM). Een **Zwarte Wouw** trok op 4 mei over het Langeveld (RG). De doortrek van **Tapuiten** piekte in de eerste week van mei met 12 op

6 mei in de Coepelduynen (WB). Dat was ook de laatste dag met **Beflijsters**, met nog 3 vogels (BH). Op 9 mei was daar een **Paapje** aanwezig (WB). Op 27 mei kwam er een golf **Noordse Kwikstaarten** langs, met 40 in de Coepelduynen (CZ ea). Van 5 tot 27 mei zongen er op ca. 5 plekken een **Fluiter** in de Noordduinen en de AWD (JF ea). Van de late zomergasten arriveerde de eerste **Grauwe Vliegenvanger** op 3 mei in de Noordduinen (RG) De eerste **Bosrietzanger** zong op 7 mei in

Tapuit – 4 mei 2018 Coepelduyn C1 © Annelies Marijnjs foto: Job de Ridder

de Coepelduynen (CZ). Een vrouw **Grauwe Klauwier** zat op 6 mei in de AWD in Starrenbroek (RD). Tussen 11 en 27 mei zong er op verschillende plekken vier keer een **Wielewaal** in de AWD (LS ea). Op 25 mei zat er één op landgoed Dijk en Burg (CZ). Op 20 en 21 mei vlogen er 2 **Bijeneters** over de Langevelderslag en AWD Westhoek (JSc ea). Op 27 mei was een zingende tweedejaars **Roodmus** even aanwezig in De Zuid (WH ea). Het Big Day team voor het 5000 soortenjaar Nationaal Park Hollandse Duinen zag op 12 mei o.a. een **Grote Jager** bij Langevelderslag en een late overvliegende **Grote Zilverreiger** (CZ ea). De enige **IJsvogel** waarneming van het kwartaal was op 10 mei in de Hogeveense Polder (PVe). Een **Zomertortel** vloog op 13 mei over de AWD (HN). Een **Roerdomp** zat op 19 mei bij de vijver van Nieuw-Leeuwenhorst (AT). Op 21 mei vloog een **Smelleken** over de Zwetterpolder (PS). Vier keer trok er een **Visarend** over: op 8 mei (LS ea), 22 mei (TH), 27 mei (CZ) en 28 mei (BB). Op 23 mei trok een **Wespendief** over 't Heen Katwijk (BB) en op 31 mei één over Rijnsoever (AMe). Vanaf 21 mei tot half juni waren er regelmatig twee tweedejaars **Bruine Kiekendieven**, waarvan één duidelijk een vrouwtje was, aan het jagen in Polder Hoogeweg en de Zwetterpolder (PS e.a.). In de Coepelduynen zat op 27 mei een **Velduil** (CZ).

Noordse Kwikstaart – 22 mei 2018 Noordwijk - Noordzijderpolder - Kraaierslaan © Reinder Genuit

juni

Juni was de derde warme voorjaarsmaand op rij. Het was ook extreem droog. De laatste regen viel op 24 juni waarna het weken droog bleef. De wind kwam meest uit het zuiden tot zuidoosten. Rond de 12° en rond de 24e draaide de wind even naar west en trok flink aan. Vanaf de 25° ging de wind weer naar het noordoosten en was het warm zomers weer.

De tweede **Noordse Stormvogel** van het jaar vloog op 3 juni langs de zeetrekhut (JD). De eerste **Wulp** naar zuid markeerde die dag het begin van de najaarstrek (JD). Op 3 en 4 juni zat er een **Grote Burgemeester** rond de Uitwatering Katwijk, die op 21 juni ook langs de zeetrekhut vloog.

Op 17 juni kwam er een late **Rotgans** langs (JD). Op 26 juni trokken 145 **Bergeenden** langs op weg naar hun ruigebied (JD). Hoogtepunt van de zeetrek was de **Reuzenstern** die op 29 juni vlak achter de branding langs kwam (JD). Op 6 juni zat op onder water gezet bollenland in de Hogeveense Polder een **Zwarte Ruiter** in zomerkleed en een **Kluut** (PS). Deze laatste bleef de hele maand aanwezig (PV ea).

Op 28 juni zat er een **Drieteenstrandloper** bij de Uitwatering Katwijk (AM). De laatste **Tapuiten** trokken door op 4 juni in de Coepelduynen (BH) en op 10 juni in de Elsgeesterpolder (KV). Op 11 juni zong een **Wielewaal** in de Noordduinen bij de Duindamseslag (KV).

Op 15 juni vlogen er 8 **Casarca's** over de AWD (ML). Een **Wespendief** vloog daar op 20 juni over (BB). In Polder Hoogeweg riep op 16 juni een **Kwartel** (PS). In de nachttrekopnames over de St Bavo was op 10, 13 en 25 juni een **Porseleinhoen** te horen, met in die laatste nacht ook een overtrekkend **Kleinst Waterhoen** (MW). Op 26 juni vloog er een **Kwak** over de St Bavo en op 15 en 25 juni een **Roerdomp** (MW). Op de golfbaan Tespelduin werd op 23 juni een dode **Ransuil** gevonden (SH).

Waarnemers

AM	Annelies Marijnis	JD	Jelle van Dijk	PD	Peter van Duijn
AMe	Arnold Meijer	JF	Jaap Faber	PDo	Pieter Doorn
AT	Arie Twigt	JHa	Joël Haaasnoot	PS	Peter Spierenburg
BB	Bas van der Burg	JSc	Jannick Scheepstra	PV	Paul Venderbosch
BH	Ben ter Haar	JV	Jack van Velzen	RD	Rineke Dedding
CB	Corine Blik	KB	Klaas van den Berg	RG	Reinder Genuït
CZ	Casper Zuyderduyn	KV	Koene Vegter	RJ	Rob Jansson
DD	Dominique Dijkshoorn	LS	Leo Schaap	RM	Rob de Mooij
GB	Gijsbert van der Bent	MK	Marc Kolkman	SH	Sarah Humphrey
HL	Hugo Langezaal	ML	Martijn Los	SP	Sven Pekel
HN	Hans de Nobel	MLo	Merijn Loeve	TH	Thomas van Haaster
HY	Han van Yperen	MW	Maarten Wielstra	WB	Wijndelt Boelema
JB	Joost Bouwmeester	LS	Leo Schaap	WH	Wouter van der Ham

bron: www.waarneming.nl

Zwartkopmeeuwen - 18 april
2018 Noordwijk -
Coepelduynen – Guytendel
© Casper Zuyderduyn